تحلیل مفهوم «وجود»

- تحلیل مفهوم «وجود»
- وجود:اشتراک لفظی؛اشتراک معنوی

تحلیل مفهوم «وجود»

مقاله‌ای که هم‌اکنون قصد دارم شروع کنم، تحلیل کاربرد ابتدائی‌ترین مفاهیم است. مفهوم وجود، بسیاری از مباحث کلام و فلسفه را به خود اختصاص داده، و هنوز هم جای کار دارد، اما آنچه جالب

است طبق آنچه فرمودند: الاشیاء تعرف بمقابلاتها[1]، یک مقابله اندا‌ختن بین دو نحو وجود در کلام امام حسین (ع) است، حضرت فرمودند: وجود خدا وجود ایمانی است و نه وجود صفتی وصفی!
بنده ادعا نمی‌کنم حدیث را درست فهمیده‌ام، اما عرض می‌کنم اصل خود تنویع وجود در این حدیث، امر بدیعی است که بررسی دقیق آن می‌تواند بسیاری از نقاط آسیب‌پذیر براهین را ، روشن کند.

---

[1] الحکمه المتعالیه فی شرح الاسفار الاربعه،ج ۳،ص ۴۲۵تعلیقه مرحوم سبزواری.این مضمون با تعابیر مختلفی از قبیل«تعرف الاشیاء باضدادها»و «الاشیاء تستبان باضدادها »و «الاشیاء تعرف بمقابلاتها و اضدادها»در کلمات اندیشمندان مطرح بوده است.برای مشاهده تفصیلی موارد به پیوست شماره ۱ مراجعه فرمایید.

در مقاله باخدایی گام به گام در توضیح این مطلب چنین آمده است:«پیدایش و ظهور مفاهیم و معانی در بساط عقل، تنها بوسیله مقابله است ، اگر بچه از بدو تولّد هرگز تاریکی نبیند روشنایی هم برای او مفهومی ندارد ، و هر مفهومی که تنها یک مقابل دارد امر آن دائر بین وجود و عدم در ذهن است ، به مقابله می‌آید و وقتی آمد دیگر ابهام در او معنی ندارد ، ولی مفهومی که چندین مقابل دارد می‌تواند به لحاظ یکی از مقابلها در ذهن بیاید ولی تنها به وجهی ادراک شده است و هنوز وجوه دیگری دارد که تنها با مقابلهای خود ادراک می‌شود.(مقاله باخدایی گام به گام،ص ۱۲)

وجود:اشتراک لفظی؛اشتراک معنوی

به نظر من، قبل از اینکه حدیث به تحلیل و تنویع وجود، اشاره کند، به یک قاعده کلی راجع به عملکرد ذهن اشاره میکند، یعنی چیزی که رائجترین کار ذهن است اما هنوز حق آن در مباحث علمی ادا نشده، مثل حدیث به یک بحث سهل و ممتنع، پایان میدهد! آیا وجود مشترک معنوی است یا مشترک لفظی؟ جواب حدیث این است که هیچکدام نیست!